

**EL BANC DE VALLS
(1881-1979)
Esborrany històric amb records
i comentaris personals**

**Francesc Costas i Jové
IEV / Estudis Vallencs, XLI, Valls, 2002**

Pilar Musolas i Rodon

Eren dues carpetes de cartró amb cintes que protegien els fulls manuscrits en els quals el Sr. Costas havia anat escampant els records d'una entitat que podríem dir que fou la seva vida: la seva vida professional, però també —cal dir-ho— la vida en el més ampli sentit de l'expressió.

Quan es jubilà, des de la perspectiva que dóna l'edat, envoltat de documents, premsa de l'època —tenia tota la premsa val·lenca, des dels seus inicis, rigorosament col·leccionada—, de records i de temps —aquest temps que es deu sentir infinit quan es deixa la feina i la salut és bona—, començà a escriure la història del Banc de Valls. Un banc que se sentia molt seu, com dèiem, i al qual restà vinculat cinquanta-set anys de la seva existència. Ho escrivia a mà, acuradament, des de l'atalaia de l'edat i dels records, d'una manera subjectiva però documentada, amb referències a publicacions, justificant les afirmacions, explicant els problemes, desgranant tot el que de positiu es pot trobar en una institució en la qual has anat tenint una gran quantitat de vivències. D'aquí ve que s'albiri tan clarament la seva subjectivitat, però és una subjectivitat que no molesta, ja que t'informa de tantes coses desconegudes o mig sabudes i agraeixes aquest anar deixant el pensament escrit en pàgines viscudes —perdoneu el tòpic.

I
N
O
T
E
S
I
R
E
S
S
E
N
Y
E
S
I

L'autor d'*El Banc de Valls (1881-1979)*, Francesc Costas i Jové, estructura el llibre en dues parts.

La primera és la més extensa en temps (1881-1968) i en continguts, i relata, per temes, la història d'aquest banc vallenc. No fa una història cronològica amb moltes dades i dates que, de ben segur, la farien més carregosa, la fa per temes i així, al mirar l'índex, pots llegir aquell fragment cap al qual s'inclina la teva curiositat.

S'inicia, com és lògic, amb la fundació del banc i de les primeres juntes, però aviat ens porta a com i per què es féu l'emissió de bitllets, com i per quin motiu es creà la Caixa d'Estalvis, la Societat Anònima Arrendatària de Serveis Públics i les sucursals a Montblanc i a les Borges Blanques. Igualment exposa la importància que l'entitat donà a la construcció dels sindicats agrícoles dels encontorns durant els anys vint del segle passat, als quals concedí crèdits. També vol deixar constància de les col·laboracions que es feren a favor de la ciutat. Capítol a banda mereix el període de la Guerra Civil, en què, tot i que hi passa una mica de puntetes, explica com el banc aconseguí sortir-se'n i reeixir. Els últims capítols d'aquesta primera part estan dedicats a la darrera Junta de Govern i a l'evolució del capital social. Entremig hi haurà anat inserint el desenvolupament de campanyes insidioses contra el banc, les crisis que hagué de superar tant el Banc de Valls com altres bancs amb els quals estava lligat, i els homenatges i distincions que es feren als prohoms que contribuïren a la creació i bon funcionament de l'entitat.

La segona part (1969-1979) li serveix per explicar la venda del banc —la qual cosa li produeix una gran tristesa— al Banco Hispano Americano i, també, li serveix per exposar els seus temors sobre els camins que van seguint les entitats bancàries actuals.

L'epíleg, escrit pel Sr. Costas cinc anys després d'haver acabat aquesta història del Banc de Valls, és un lament constant i tendre de com es va perdent tot el que, per ell, representà el banc dins la ciutat. Els nous propietaris del banc havien promès enfortir-lo i “del vell Banc de Valls només en queden” —ens diu textualment— “les oficines bellament renovades, l'escut de l'entitat i la Sala de Juntes amb les famoses pintures de Mallol. [...] No s'hi val a badar. Si les deficiències envers Valls que he observat en aquest quinquenni són conseqüència d'una normativa emanada de la superioritat, frescos ens quedarem tots, puix que es pot i cal obrar d'una manera que sigui més agradable i substanciosa per a tothom, com havia estat sempre”. Ja gran, amb més de noranta anys, demana als seus convilatans que lluitin per no perdre allò que d'important té el tracte entre persones encara que sigui dins l'àmbit econòmic. El servei als altres, la humanitat, els sentiments no s'han de perdre, ens vol fer entendre.

Els textos del Sr. Costas no es podien presentar a pèl sense vestir-los amb una bona introducció i contextualització de l'època —o èpoques?— viscuda per aquesta entitat, amb una mirada amb gran perspectiva del panorama econòmic a Catalunya i a Espanya. D'aquesta tasca se n'ha encarregat magníficament l'economista, i professor de la Universitat Rovira i Virgili, Joaquim Margalef, que en la seva introducció

constata, també, la importància que pot tenir la visió de l'autor quan es faci una història acadèmica del Banc de Valls.

Les il·lustracions ens acaben de situar en el Valls de les diferents èpoques per les quals ha passat el Banc de Valls quant a la façana —il·luminada, moltes vegades, amb motiu de les Festes Decennals de la Mare de Déu de la Candela. És molt curiós el cartell de l'artista Josep Triadó i Mallol per tal de propagar l'estalvi entre els més joves: rebien, junt amb la llibreta d'estalvis, una guardiola que només es podia obrir quan la portaven al banc. El cartell estava encapçalat per aquest lema: "Estimular als infants a l'estalvi és fer un gran bé a la humanitat". Les pintures murals que hi ha a les parets de la Sala de Juntes, obra d'Ignasi Mallol i fotografiades per Pere Català Pic, ens descobreixen un petit tresor de la ciutat. També hi podem observar les obligacions —bitllets— i accions emesos pel Banc de Valls, entre altres.

Per acabar, penso que aquest llibre, que ha publicat l'Institut d'Estudis Vallencs, és una bona eina per entendre la importància que tingué el Banc de Valls dins la dinàmica de la ciutat durant quasi un segle i pot donar molta informació no tan sols econòmica sinó que també de la societat de finals del segle XIX i bona part del segle XX. Una informació en la qual els lectors més grans hi trobaran, segurament, divergències; els de mitjana edat la trobaran interessant i els pot servir per contrastar-la amb els grans, i els més joves —investigadors i estudiosos de la història— poden trobar-hi allò que no creuen possible que hagi pogut existir en una ciutat de les característiques de Valls.

LA PARRA

ACTIVITATS DE PETIT FORMAT

Dimecres, 2 de juny

L'apassionant món de la parella

“Uf! —va dir ella—, ara no en vull parlar de l'amor.”
I dient això ja en parlava.

Contes per a adults amb Carles Alcoy
i Montse Bosch.

De l'11 al 27 de juny

Exposició fotogràfica

45 anys de la fundació de l'Agrupament
Escolta i Guia Verge de la Candela
a la ciutat de Valls. Fotografies que volen recordar
alguns dels moments, activitats i projectes duts a
terme pels membres de l'Agrupament.

Dimecres, 30 de juny

Poesia, un recital especial

Recitals dels poemes premiats als premis
Sant Jordi 2004 amb cants a capel·la i balls.
Tot això de la mà dels alumnes i exalumnes
de l'IES Narcís Oller.

Dimecres, 9 de juny

*Us imagineu el Pati de Sant Roc
envaït per la màgia del moviment?*

Dansa amb els alumnes del
Centre de Dansa Paquita Sugrañes.

Del 5 al 9 de juliol

A partir de les 10 de la nit

CINEMA A LA FRESCA: VA DE COMÈDIA

Nova proposta de la Comissió d'Audiovisuals
i Imatge de l'IEV i del Cine Club Valls.

Es projectaran al Pati de Sant Roc les següents pel·lícules:

Cantando bajo la lluvia, dirigida per Gene Kelly.

Golfus de Roma, dirigida per Richard Lester.

El milagro de P. Tinto, dirigida per Javier Fesser.

Bienvenido Mister Marshall, dirigida per José Luis García Berlanga.

Tiempos modernos, dirigida per Charlie Chaplin.

Dimecres, 14 de juliol

Duet de flauta i guitarra, a càrrec de la Júlia Molina i la Marta Gadea.

Dimecres, 21 de juliol

Els torrents, un patrimoni per descobrir

Xerrada que organitza la comissió de torrents en la qual de manera audiovisual ens faran gaudir
de la fauna, la vegetació i la història que ens amaguen aquestes zones humides. A part, el
diumenge 25 de juliol es farà al llarg del matí una sortida de camp en què ens aproparan a
veure la realitat d'aquests espais.

Dimecres, 28 de juliol

LA PAZZIA SENILE

Concert a càrrec de **Psallite**

Una comèdia madrigalesca, escrita el 1598 per Adriano Baucieri.

Totes les sessions del cicle de LA PARRA / Activitats de Petit Format tindran lloc al Pati de Sant Roc tots els dimecres de maig, juny, juliol i setembre, a les 8 del vespre.

I si, a més de participar com a espectador, t'agradaria presentar el teu projecte i actuar al Pati de Sant Roc, t'animem a passar per la Secretaria de l'IEV, te n'informarem!
(www.iev.es • iev@iev.es • C. Jaume Huguet 1, 2a planta, Valls).